

KALAALLIT NUNANNI NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT - GRØNLANDS SELVSTYRE

Aningaasaqarnermut Sulisorqarnermullu Aqutsisorqarfik
Økonomi- og Personalestyrelsen

Landskassens Regnskab 2009

Indholdsfortegnelse

Læsevejledning til landskassens regnskab	2
Godkendelse af landskassens regnskab	2
Beretning for 2009	3
Revisionspåtegning	6
Anvendte regnskabspraksis	8
Resultat for 2009	16
Status pr. 31.12.2009	17
Resultat for de sidste 3 år	18
Eventualforpligtelser	19

Læsevejledning til landskassens regnskab

Regnskabet består af dette hovedregnskab og et bilag, som er et specifikationshæfte.

Hovedregnskabet

Hovedregnskabet består af en beretning og en resultatopgørelse med tilhørende noter.

I beretningen redegøres for de væsentligste afvigelser i forhold til budgettet. Herudover er der oplysninger om Grønlands Selvstyres økonomiske udvikling i de seneste 3 år.

Resultatet er opgjort efter de regler, der blev indført i 1992, d.v.s. det samlede resultat af Grønlands Selvstyres indtægter, driftsudgifter, anlægsudgifter og udlån. Det kaldes også DAU-regnskab. Anlægsudgifter er dog siden 2000 udgiftsført med hele det bevilgede beløb, idet bevillingerne er overført til en budgetteknisk anlægs- og renoveringsfond.

I resultatopgørelsen er indtægter vist med negativt fortegn.

I noter til resultatet gives uddybende kommentarer eller specifikationer til de enkelte regnskabsposter i det omfang det anses nødvendigt for forståelse af regnskabet.

Bilag

Landskassens Regnskab, bilag, indeholder 4 afsnit:

1. Læsevejledning.
2. Resultatopgørelse på hovedkontoniveau.
3. Beretning og regnskab for de enkelte aktivitetsområder opstillet og sammenholdt med bevillingerne.
4. Noter til resultat og status.

Godkendelse af landskassens regnskab

I landstingslov nr. 23 af 3. november 1994 om Grønlands Selvstyres regnskabsvæsen m.v. er det fastsat, at Naalakkersuisut senest på Inatsisartuts efterårssamling skal fremlægge et revideret landskasseregnskab for det foregående finansår.

Inatsisartut har antaget et statsautoriseret revisionsfirma til at revidere regnskabet. Revisionen giver regnskabet en påtegning. Denne er optrykt i regnskabet.

På Naalakkersuisuts vegne forelægger Naalakkersuisoq for Finanser regnskabet for Inatsisartut. Inatsisartut sender regnskabet til Udvalget for Revision af Landskassens Regnskaber, kaldet revisionsudvalget. Revisionsudvalget modtager et af revisionen udarbejdet revisionsprotokollat og anmoder Naalakkersuisut om en skriftlig redegørelse til besvarelse af anbefalinger og bemærkninger i protokollatet.

Revisionsudvalget foretager en bedømmelse af, om udgifter og indtægter er disponeret i overensstemmelse med de givne bevillinger, om virkningerne af de givne bevillinger svarer til det ved bevillingernes vedtagelse forventede, og om selvstyrets værdier er forvaltet økonomisk forsvarligt.

Derudover tager revisionsudvalget stilling til de statsautoriserede revisorers revisionsprotokollat og til Naalakkersuisuts besvarelse af protokollatet.

Revisionsudvalget afgiver en betænkning, som indeholder udvalgets stillingtagen til regnskabet. Denne betænkning indgår i Inatsisartuts behandling af landskassens regnskab.

Beretning for 2009

Årets resultat

Landskassen fik i 2009 et underskud på 950 mio. kr. mod et budgetteret underskud inkl. tillægsbevillinger på 1.005 mio. kr.

Det er det største underskud i Landskassen nogensinde. Årets underskud udgjorde 16 pct. af indtægterne.

Der var i 2009 en lidt mindre økonomisk aktivitet i den private sektor end i de foregående år. Antallet af personer, der var berørt af ledighed, var fortsat lavt, men steg i løbet af 2009. I 2. halvdel af 2009 var ledigheden således 25 pct. højere end i den tilsvarende periode i 2008, men stadig lavere end i årene 2004 til 2007. Der var et fald i turismen og i eksporten af rejer og fisk. Men der var et fortsat højt aktivitetsniveau i bygge- og anlægssektoren, specielt i Nuuk. Derudover skete der et fald i eksporten af mineralske råstoffer.

Der skete således et fald i den samlede aktivitet i den private sektor. Til gengæld steg aktiviteten i den offentlige sektor, og det har bidraget til at øge Landskassens underskud.

Inatsisartut havde for 2009 oprindelig budgetteret med et underskud på 441 mio. kr. Dette underskud kan især tilskrives en fortsat stor anlægsaktivitet, blandt andet for vandkraftværket ved Sisimiut, men også på uddannelsesområdet. I løbet af året er der sket en markant forværring af Landskassens finansielle situation, som bragte det samlede budgetterede underskud op på 1.005 mio. kr. I juni 2009 blev det nødvendigt at tilføre Royal Greenland A/S 500 mio. kr. i form af aktiekapital og lån, og sidst på året blev der bevilget et lån til Qaasuitsup Kommunia på 53 mio. kr.

Overordnet har finanspolitikken derfor været ekspansiv i 2009. De samlede driftsudgifter og tilskud er steget med 18,8 pct. fra 2008 til 2009, mens indtægterne kun er steget med 1,9 pct.

Den 19. oktober 2007 blev en række indførselsafgifter forhøjet. Det drejede sig blandt andet om tobaksvarer, vin og spiritus. Det var ventet, at denne forhøjelse af afgifterne ville medføre merindtægter for Landskassen på omkring 100 mio. kr. Men efter afgiftsforhøjelserne har der været et stort fald i importen af disse varer, så indtægten på indførselsafgiften forblev uændret fra 2007 til 2008, og der er sket et lille fald i 2009.

I den følgende tabel er vist hovedtallene fra regnskab 2007, 2008 og 2009. Tabellen indeholder også de budgetterede beløb for 2009 (finanslov + tillægsbevillinger), samt afvigelsen mellem regnskab 2009 og budget 2009.

Landskassens resultat	2007	2008	2009	2009	2009
Mio. kr.	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Budget	Afvigelse
Driftsudgifter	2.618	2.789	2.973	2.998	25
Lovbundne udgifter	760	811	850	923	73
Tilskud	1.516	1.588	2.229	2.248	19
Anlæg	1.003	929	807	815	8
Indtægter	-5.631	-5.800	-5.910	-5.979	-69
DAU-resultat	267	318	950	1.005	55

- (minus) angiver indtægter i Regnskab og Budget. I afvigelseskolonnen angiver positive beløb en mindredrift eller en merindtægt i forhold til budgettet. Resultatet er målt som et Drifts-, Anlægs- og Udlånsresultat (DAU-resultat).

Finansloven for 2009 blev vedtaget med et underskud på 441 mio. kr. Naalakkersuisut har gennem året forelagt sager for Inatsisartut's Finansudvalg, som har godkendt bevillinger med en negativ finanseffekt på 564 mio. kr. Det samlede budgetterede underskud blev således 1.005 mio. kr. Samtlige sager, som Finansudvalget har godkendt for 2009, er samlet i den årlige tillægsbevillingslov, der er fremsendt til Inatsisartut i foråret 2010.

Der er fra år 2000 oprettet en budgetteknisk anlægs- og renoveringsfond, hvortil de årligt bevilgede anlægsbeløb til de enkelte projekter overføres. Derved udgiftsføres det enkelte års bevilgede anlægsbeløb i det pågældende år. I takt med at anlæggene udføres, fratrækkes udgiften i fonden. Anlægsaktiviteten i 2009 var på 749 mio. kr., og det var 86 mio. kr. mindre end aktiviteten i 2008. Der er i 2009 netto overført 60 mio. kr. til anlægs- og renoveringsfonden.

I de efterfølgende afsnit er der redegjort for de enkelte hovedtal.

Driftsudgifter

Driftsbevillinger gives som rammebevillinger til afholdelse af nettodriftsudgifter for institutioner og administrative enheder.

Driftsudgifter	2007	2008	2009	2009	2009
Mio. kr.	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Budget	Afvi- gelse
Administration	478	523	558	556	-2
Familieområdet	362	375	407	412	5
Sundhed	967	1.054	1.116	1.132	16
Kultur, uddannelse, forskning og kirke	552	580	621	616	-5
Nettostyrede virksomheder	10	6	6	6	0
Erhverv, fiskeri, fangst og landbrug	119	104	119	122	3
Andre driftsudgifter	129	147	145	153	8
Driftsudgifter i alt	2.618	2.789	2.973	2.998	25

I 2009 anvendte administrationen under ét godt 2 mio. kr. mere end budgetteret.

På familieområdet var der budgetteret med udgifter på 412 mio. kr. Der var imidlertid et mindreforbrug på 5 mio. kr. Mindreforbruget var koncentreret på handicapinstitutioner og den særlige indsats på børn- og ungeområdet.

På sundhedsområdet var der et mindreforbrug på 16 mio. kr. i forhold til de budgetterede 1.132 mio. kr. Mindreforbruget var fordelt på de fleste konti.

På kultur, uddannelse og kirkeområdet har der været en udgift på 5 mio. kr. ud over de budgetterede 616 mio. kr. Merudgifterne blev afholdt på de videregående uddannelser og gymnasierne.

Endelig har der været en mindreudgift på 8 mio. kr. i forhold til en budgetteret udgift på 153 mio. kr. på andre udgifter. Det skyldes især, at finanslovens reserver ikke er blevet anvendt fuldt ud.

Regnskabspåtegning

Naalakkersuisut har godkendt årsberetningen og årsregnskabet, som overdrages til Inatsisartutts videre behandling.

Nuuk, den 20. april 2010.

Palle Christiansen

Medlem af Naalakkersuisut
for Finanser

Jan H. Lunge-Pedersen

Departementschef

Den uafhængige revisors påtegning

Til Inatsisartut

Vi har revideret årsregnskabet for Landskassen for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2009 omfattende beretning, regnskabspåtegning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, status, resultat for de sidste 3 år og eventualforpligtelser. Årsregnskabet aflægges efter Landstinglov om Grønlands Hjemmestyres regnskabsvæsen mv.

Naalakkersuisuts ansvar for årsregnskabet

Naalakkersuisut har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Landstinglov om Grønlands Hjemmestyres regnskabsvæsen mv. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med gældende revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af den interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af Naalakkersuisut anvendte regnskabspraksis er passende, om de af Naalakkersuisut udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Forbehold

Som anført i beretningen er der forbundet en usikkerhed med de opgjorte skatteindtægter og især den tilknyttede hensættelse, hvorfor vi tager forbehold herfor. På det foreliggende grundlag har vi ikke været i stand til at kvantificere denne usikkerhed. Vi har taget et tilsvarende forbehold for årsregnskabet for 2008, hvo. for vi tager forbehold for sammenligningstallene for de opgjorte skatteindtægter og den tilknyttede hensættelse.

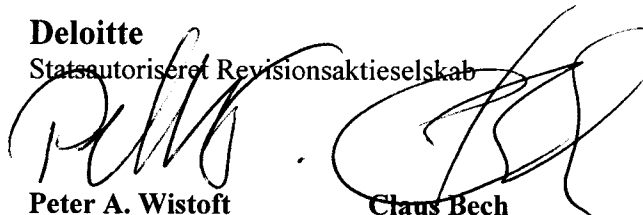
Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet, bortset fra den mulige virkning af det i forbeholdet anførte, giver et retvisende billede af Landskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009 samt af årets drifts-, anlægs- og udlånsresultat for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2009 i overensstemmelse med Landstinglov om Grønlands Hjemmestyres regnskabsvæsen mv.

Nuuk, den 26. april 2010

Deloitte

Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Peter A. Wistoft

statsautoriseret revisor

Claus Bech

statsautoriseret revisor

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Landskassens regnskab omfatter alle bevillinger givet af Inatsisartut.

Regnskabet er udarbejdet i henhold til landstingslov nr. 23 af den 3. november 1994 om Grønlands Selvstyres regnskabsvæsen samt bekendtgørelse nr. 8 af 27. februar 1995 om selvstyrets regnskabsvæsen.

Regnskabet omfatter et finansår, der følger kalenderåret. Til året er knyttet en supplementsperiode på 2 måneder. I denne supplementsperiode kan der ske registrering af udgifter og indtægter vedrørende det pågældende finansår, såfremt levering af en vare eller tjenesteydelse har fundet sted, eller fordring eller gæld er opstået inden finansårets udløb.

Alle tal i beretningen er afrundet til mio. kr. og i bilaget til 1.000 kr. Den foretagne afrunding kan medføre ubetydelige differencer.

Konsolidering af regnskabet

Fra 2001 gælder landstingslov nr. 8 af 29. oktober 1999 om Grønlands Selvstyres budget. I denne lov opdeles alle bevillinger i følgende 5 typer: driftsudgifter, lov-bundne, tilskud, anlæg og indtægter.

For at kunne sammenligne med tidligere år er de viste tal fra 2007 og 2008 konsolideret efter de samme principper, som gælder i år 2009. I forbindelse med de forskellige opstillinger kan der være afrundinger.

I bilaget er der i læsevejledningen nærmere redegjort for, hvordan regnskabstallene for de sidste 3 år er sammenstillet.

Driftsudgifter og -indtægter

Udgifter og indtægter, der hidrører fra levering af varer og tjenesteydelser, registreres når levering har fundet sted i henhold til retserhvervesprincippet. For øvrige udgifter og indtægter sker registreringen, når beløbet kan opgøres og senest på betalingstidspunktet.

Såfremt et betydeligt krav mod landskassen opstår i et finansår, og det ikke kan opgøres endeligt inden regnskabsaflæggelsen, registreres kravet på en udgiftskonto i regnskabet for det pågældende finansår på grundlag af et skøn. Dette korrigeres efterfølgende i det finansår, hvor kravet kan opgøres endeligt.

Ved regnskabsføringen anvendes et bruttokonteringsprincip, der indebærer, at udgifter og indtægter registreres på hver sin konto. Undtaget herfor er selvstyrets net-tostyrede virksomheder.

Anlægsudgifter

Pr. 1. januar 2000 er der oprettet en budgetteknisk anlægs- og renoveringsfond. Alle bevillinger til anlægs- og renoveringsformål, der er udmøntet på konkrete projekter, er overført til fonden. Bevillingerne er derfor fuldt ud udgiftsført i resultatopgørelsen.

Udlån

Ændringer i en række tilgodehavender indgår i landskassens DAU-resultat (drifts-, anlægs- og udlånsresultat). Ligeledes indgår selvstyrets køb og salg af aktier under DAU-resultatet.

Selvstyrets virksomheders udnyttelse af deres trækningsret i landskassen indgår ikke i DAU-resultatet.

Lovbundne udgifter

Lovbundne bevillinger gives i de tilfælde, hvor det ved særskilt lov er fastsat, at en bestemt modtagerkreds har ret til en bestemt ydelse, og hvor ydelsens størrelse eller beregningsgrundlag er fastsat ved særskilt lov.

Lovbundne udgifter Mio. kr.	2007 Regnskab	2008 Regnskab	2009 Regnskab	2009 Budget	2009 Afvigelse
Familieområdet	564	599	618	683	64
Uddannelse	162	175	200	205	5
Boligområdet	1	2	2	1	-1
Andre lovbundne udgifter	33	35	30	35	5
Lovbundne i alt	760	811	850	923	73

På familieområdet var der et mindreforbrug på 64 mio. kr.

Den 1. juli 2007 blev satserne for alderspension forhøjet. Herefter kunne en pensionist, der ikke selv havde en personlig indkomst, få udbetalt 55.000 kr. årligt, uanset en eventuel ægtefælles eller samlevendes indkomstforhold. Samtidigt blev aldersgrænsen for alderspension gradvist sat op fra 63 år til 65 år. 65-årsgrænsen gælder fra 1. januar 2010. Det har været vanskeligt, at budgettere udgiften til alderspension under disse løbende ændringer i forudsætningerne for budgettet.

Departementet for Familie havde på baggrund af Grønlands Statistiks persondatastatistik fra 2007 beregnet udgiften til alderspension til 343 mio. kr. i 2009. Det viste sig at være 32 mio. kr. større end behovet. I finansloven for 2010 er den forventede udgift derfor nedsat til 296 mio. kr. Alderspensionsordningen administreres af pensionisternes bopælskommune.

En usikkerhed ved tallene er, hvor stor en indtægt den enkelte alderspensionsmodtager får ved siden af pensionen. Dette afhænger blandt andet af konjunkturernes i samfundet og beskæftigelsessituationen. I 2009 var der forholdsvis gode konjukturer og dermed gode muligheder for arbejdsindtægter ved siden af pensionen.

Udgiften til alderspension er steget fra 228 mio. kr. i 2006 til 311 mio. kr. i 2009. En stigning på 36 pct. i løbet af 3 år.

Til førtidspensionen var der budgetteret en udgift på 162 mio. kr., men anvendt 17 mio. kr. mindre, idet tilgangen af førtidspensionister var lavere end forventet.

Udgiften til førtidspension afhænger dels af antallet af førtidspensionister dels af deres skattepligtige indtægt, idet pensionisterne dog altid modtager mindst 20 pct. af førtidspensionssatsen. Ordningen administreres af pensionisternes bopælskommune.

Børnetilskuddet er indkomstafhængigt og blev forhøjet pr. 1. juli 2008 for nederste og mellemste indkomstgruppe med henholdsvis 1.527 kr. og 673 kr. Udgiften til børnetilskuddet var derfor forventet at stige. Men forøgelser af forældrenes indtægter

har medført, at der var færre i disse indkomstgrupper, som fik udbetalt tilskuddet. Det har medført en mindreudgift på 11 mio. kr. I finanslov 2010 er den forventede udgift derfor nedsat med 8 mio. kr.

Udgiften til boligsikring afhænger af den enkelte families husleje, familiens størrelse og dens indtægt. I 2009 var der en mindreudgift på 5 mio. kr. på området.

På uddannelsesområdet var der et mindreforbrug på 5 mio. kr. til stipendier og børnetillæg. Bevillingen er blevet forhøjet i forbindelse med den ekstraordinære uddannelsesindsats. Der var lidt færre uddannelsesaktive end forventet i finansloven.

Tilskud

Tilskudsbevillinger bemyndiger det ansvarlige medlem af Naalakkersuisut til at afholde udgifter af ikke-lovbunden karakter. Udgiften kan være af tilskudsmæssig karakter, men der kan også være tale om kapitalindskud i virksomheder, renteudgifter, rentetilskud, erhvervsstøtte, afskrivninger og udlån.

Tilskud	2007	2008	2009	2009	2009
Mio. kr.					
	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Budget	Afvigelse
Administration	16	17	6	8	2
Kultur og uddannelse	204	255	277	275	-2
Erhverv, fiskeri, fangst og landbrug	166	181	188	204	16
Tilskud til kommunerne	783	789	896	896	0
Servicekontrakter	294	279	260	260	0
Andre tilskud	53	68	600	603	3
Tilskud i alt	1.516	1.588	2.229	2.247	19

På uddannelsesområdet var der et mindreforbrug på 3 mio. kr. på kompetenceudviklingskurserne og et merforbrug på 6 mio. kr. til særydelser til de uddannelsessøgende, dvs. udgifter til kost og logi, frirejser, godstransport, undervisningsafgifter mm.

På erhvervs-, fiskeri-, fangst- og landbrugsområdet har der samlet været et mindreforbrug på 16 mio. kr.

På ESU-området er der en mindreudgift på 8 mio. kr., som især skyldes, at der i mange tilfælde ikke er givet tilskud til afdrag på lån, idet mange ikke har betalt inden for tidsfristen, hvilket er en forudsætning for tilskuddet. Endvidere var antallet af nye lån lavere end forventet. Endelig er der ingen, der har udnyttet tilskudsordningen for mindre private vandkraftværker.

På vandkraftsforundersøgelser er der et mindreforbrug på 8 mio. kr. Dette skyldes dels mindre aktivitet end forventet, dels at et gennemført projekt var betalt 2 gange i 2008, og pengene derfor blev tilbagebetalt til Landskassen i 2009.

Anlæg

En anlægsbevilling bemyndiger det ansvarlige medlem af Naalakkersuisut til at afholde udgifter i forbindelse med køb af fast ejendom, anlægsbyggeri, udlån til anlæg, tilskud til anlæg, renovering m.v.

På uddannelsesområdet er der anvendt 235 mio. kr. Heraf er de 118 mio. kr. brugt til renovering og udbygning af folkeskolerne og 27 mio. kr. til efterskole mm. Til udbygning af erhvervsskolerne og 32 kollegieværelser er der brugt 45 mio. kr. Herudover er der anvendt 39 mio. til kollegiebyggerier.

På boligområdet er der anvendt 27 mio. kr. som udlån til andelsboliger og privat boligbyggeri.

Til udlejningsbyggeriet er brugt 39 mio. kr. til erstatningsbyggeri og 36 mio. kr. til afhjælpning af manglende vedligeholdelse og 16 mio. kr. til overdragelse til kommunerne til nedrivning af ejendomme. Herudover er der givet 36 mio. kr. i støtte til udlejningsboliger, som kommunerne opfører.

I bygder og yderområder er der anvendt 14 mio. kr. til selvbyggerhuse, istandsættelse af BSU-huse og lån til renovering af BSU-huse. Der er overført 42 mio. kr. til Anlægs- og renoveringsfonden til senere brug ved gennemførelsen af Naalakkersuisuts kommende strategi for bygder og yderdistrikter.

Nukissiorfiit lånte 273 mio. kr. i Landskassen til byggemodning af nye lokalplanområder, anlæg og renovering af el-, vand- og varmforsyningen samt nye vandkraftværker.

Anlægs- og renoveringsfonden blev i 2009 netto forøget med 60 mio. kr., og den rummede ved udgangen af 2009 i alt 925 mio. kr.

Anlægs- og renoveringsfonden	2009		Status over fonden	
Mio. kr.	Overført	Anvendt	Ændring 2009	Beholdning Ultimo
Familie og sundhed	53	58	-5	38
Uddannelse m.v.	231	235	-4	223
Offentlige arbejder	265	305	-40	136
Boligområdet	216	148	68	481
Andre anlægsudgifter	42	0	42	47
Anlægs- og renoveringsfonden i alt	807	747	60	925

Midlerne i Anlægs- og renoveringsfonden er hensat til gennemførelse og færdiggørelse af konkrete anlægsprojekter, som var optaget på finansloven for 2009 og tidligere år. Der er specielt store forsinkelser i gennemførelse af anlægsprojekter på boligområdet og uddannelsesområdet, herunder folkeskoler.

Indtægter

Indtægtsbevillinger bemyndiger det ansvarlige medlem af Naalakkersuisut til at oppebære indtægter af såvel lovbunden som ikke lovbunden karakter. Statens bloktilskud til Grønlands Selvstyre samt skatter og afgifter opføres som indtægtsbevillinger.

Indtægterne blev 69 mio. kr. mindre end forudsat i finansloven.

Indtægter Mio. kr.	2007 Regnskab	2008 Regnskab	2009 Regnskab	2009 Budget	2009 Afvigelse
Aftalte indtægter	-3.555	-3.661	-3.799	-3.799	0
Direkte skatter	-849	-876	-828	-848	-20
Indirekte skatter	-740	-792	-776	-782	-6
Forrentning af investeret kapital	-282	-241	-286	-256	30
Afdrag på lån ydet af landskassen	-159	-179	-178	-204	-26
Andre indtægter	-45	-51	-41	-88	-47
Indtægter i alt	-5.631	-5.800	-5.910	-5.979	-69

Omkring 64 pct. af selvstyrets indtægter eller 3.799 mio. kr. kom som bloktilskud fra staten, aftaler med EU og andre aftalte indtægter.

De direkte skatter indbragte 828 mio. kr. eller 20 mio. kr. mindre end budgetteret. Landskatten indbragte 726 mio. kr., den særlige landsskat herunder selskabsskatter 81 mio. kr. og selskabsskatten fra selvstyrets egne virksomheder 21 mio. kr.

Pr 1. januar 2007 blev skatteadministrationen centraliseret i Skattestyrelsen, og pr 1. april 2008 blev inddrivelsesmyndigheden også samlet i Skattestyrelsen. Siden centraliseringen af inddrivelsesområdet har Skattestyrelsen på vegne af selvstyret, kommunerne og andre offentlige virksomheder endvidere varetaget inddrivelse af fordringer.

Centraliseringerne har været en udfordring for såvel arbejdsgivere og borgere som Skattestyrelsen. Omlægningerne har medført en usikkerhed i de indtægtsførte skatter. Der er af forsigtighedshensyn hensat til denne usikkerhed. I årene 2007 og 2008 blev der hensat til ikke afregnet A-skat indeholdt hos arbejdsgiverne. I 2009 er der udover hensættelserne til ikke afregnet A-skat indeholdt hos arbejdsgivere også hensat til restskatter og B-skat. Hensættelserne til de ikke betalte restskatter og B-skat dækker perioden 2007 til 2009. Disse hensættelser har betydet, at regnskabstallet i 2009 er mindre end det budgetterede tal.

De indirekte skatter indbragte 776 mio. kr., hvilket var 6 mio. kr. mindre end forventet.

Indførselsafgifterne indbragte 32 mio. kr. mindre end forventet i 2009 og 19 mio. kr. mindre end i 2008.

Importen af tobaksvarer indbragte 183 mio. kr. hvilket er et fald på 9 mio. kr. i forhold til 2008. Vin og stærk spiritus indbragte 241 mio. kr., hvilket er 6 mio. kr. mere end i 2008. Afgifter på mineralvand og emballage indbragte 36 mio. kr. i 2009 mod 38 mio. kr. i 2008. Importen af biler indbragte 32 mio. kr., hvilket er 14 mio. kr. mindre end i 2008.

Motorafgiften på køretøjer i Grønland indbragte 55 mio. kr. hvilket er en stigning på 2 mio. kr. i forhold til 2008 og budgettet. Dette indikerer, at antallet af biler fortsat stiger, men nu i et lavere tempo.

Rejeafgiften indbragte 15 mio. kr. Salgspriserne var stigende indtil sommeren 2009, hvorefter der var et mindre fald i priserne. Salgsprisen var på gennemsnitlig 16 kr. kiloet, hvilket var over mindsteprisen på 13 kr. kiloet.

Stempelafgifterne, især på fast ejendom, blev 10 mio. kr. større end forventet som følge af udviklingen i byggeriet af andelsboliger og private boliger, samt flere handler med ejerboliger, herunder omdannelse af boliger fra lejer til ejer. I forhold til 2008 var der en mindreindtægt på 3 mio. kr.

Arbejdsmarkedsafgiften på 0,9 procent af den udbetalte lønsum blev indført 1. januar 2007 og indbragte 67 mio. kr., hvilket er 10 mio. kr. mere end forventet. Dette skyldes, at der i 2009 er foretaget reguleringer i forhold til tidligere bogføringspraksis.

Der var en merindtægt på 30 mio. kr. i forrentning af investeret kapital. Den største afvigelse er, at nettorenteindtægten var forventet til 60 mio. kr., men den blev 101 mio. kr. Årsagen til denne store indtægt var, at selvstyrets obligationsbeholdning i efteråret blev nedbragt med 637 mio. kr. Obligationskurserne har siden finanskrisisens start været stigende, og denne stigning bliver realiseret ved et salg, altså bogført som en indtægt. Herudover får man typisk rente udbetalt den 2. januar af obligationer med årlig rentetilskrivning, men ved et salg får man herudover også rente på salgsdagen. Så for disse solgte obligationer fik man rent regnskabsteknisk næsten 2 års rente i 2009.

På BSU-området er der i 2009 fortsat sket en gennemgang af de aktive lån, og dette har resulteret i, at mange lån enten er omlagt til rente- og afdragsfrie lån eller restgæld er eftergivet. Dette har betydet, at der er meget store afvigelser på disse indtægtskonti.

På ESU-området har man retskrav på 2 års berostillelse af lånene og det har mange låntagere benyttet sig af. Herudover er restancerne steget.

Afsluttende bemærkninger

Årets samlede resultat blev et underskud på 950 mio. kr. Heraf var 200 mio. kr. et særligt udlån til Nukissiorfiit til vandkraftværk, og som bliver tilbagebetalt. Herudover er der lånt 250 mio. kr. til Royal Greenland A/S og 53 mio. kr. til Qaasuitsup Kommunia, som også skal tilbagebetales. Endvidere er aktiekapitalen i Royal Greenland A/S forøget med 250 mio. kr. Samlet set er landskasseregnskabet forbedret med 55

mio. kr. i forhold til det budgetterede, hvilket er tilfredsstillende. Men under højkonjunkturen frem til og med 2009 er de samlede driftsudgifter steget hurtigere end indtægterne. Derfor er der i de kommende år behov for en finanspolitisk opstramning, der kan føre til langsigtet balance mellem udgifter og indtægter.

Landskassens samlede likviditet var ved udgangen af 2009 på 1.319 mio. kr. Heraf var 286 mio. kr. en forudbetaling af statens bloktilskud for januar 2010. Af likviditeten var 925 mio. kr. reserveret til færdiggørelse af allerede vedtagne anlægsopgaver, så den disponible likviditet var 108 mio. kr.

I de kommende år vil der være usikkerhed om skatteindtægterne, idet de er meget følsomme overfor ændringer i konjunkturerne. Skatteindtægterne vil kunne falde dels som følge af større arbejdsløshed og hermed lavere indkomst hos befolkningen og dels som følge af, at inkassoaktiviteten vil blive vanskeligere, hvis betalingsevnen bliver forringet.

I en konjunkturedgang forventes det, at udgifterne til de sociale pensioner blive større, da pensionisternes muligheder for at skaffe sig supplerende indkomst vil blive forringet. Endvidere vil udgiften til andre sociale ordninger stige, hvis befolkningens indkomster bliver forringet.

Landskassen har budgetteret med betydelige DAU-underskud i årene 2010-2013, især på grund af vandkraftudbygning, som vil reducere de likvide reserver betydeligt. Derudover har enkelte af de selvstyrejede aktieselskaber løbende underskud og en finansieringsstruktur, som medfører en risiko for, at Landskassen skal yde ekstraordinære kapitalindskud. Det vil i givet fald forringe Landskassens likviditet yderligere. Derfor skal Selvstyret sikre nye trækningsretter og optage lån for at opretholde et tilstrækkeligt likviditetsberedskab.

Aktiver og gæld

Aktiver optages til anskaffelsesværdi. Gælden optages med deres nominelle værdi. Inddrivelsesmyndigheden er fra 2008 blevet centraliseret i Skattestyrelsen for selvstyret, kommunerne og andre offentlige virksomheder. Disse fordringer er optaget i status under "andre tilgodehavende" og med modkonto på "kortfristet gæld".

Hensættelsesprincipper

Der hensættes til imødegåelse af tab efter følgende principper:

Boligstøtteudlån, hovedstol/oprindelige udlån – der hensættes til tab på huse tilbagetaget for mere end 2 år siden, og hvorpå der ikke er nyt ejerskab, igangsat reparation eller vedligeholdelse.

Boligstøtteudlån, øvrige mellemværender – der hensættes, når den skyldige ydelse er mere end 1 år. Fra 1999 har debitorer haft mulighed for at få omlagt skyldig ydelse til lån. Boligstøtte har forfald 2 gange om året, mens lånene har månedlige forfaldsdatoer. Når ydelserne udebliver, hensættes der ikke på selve hovedstolen, men kun på forfaldne ydelser.

Restancer på diverse debitorer, herunder uddannelses- og erhvervsstøttelån – der foretages ingen hensættelse, idet restancen afskrives over de respektive hovedkon-

ti, når beløbet sendes til inddrivelse i selvstyrets inkassoafdeling, hvilket sker efter 6 måneder.

Nettostyrede virksomheder

Selvstyrets nettostyrede virksomheder aflægger regnskab i forhold til en nettobevilling.

I landskassens regnskab udgiftsføres nettobevillingen.

Nogle virksomheder har fået godkendt en trækningsret i landskassen og vil i forhold hertil fremstå med et mellemværende.

Herudover har nogle virksomheder gæld til Grønlands Selvstyre, som i landskassens regnskab er opført under langfristede tilgodehavender.

De nettostyrede virksomheder aflægger herudover et virksomhedsregnskab efter bekendtgørelse nr. 25 af den 26. november 1998 om de nettostyrede virksomheders regnskabsaflæggelse.

Ændring af anvendt regnskabspraksis

Ved ændring af anvendt regnskabspraksis fra et år til et andet, registreres effekten på tidligere års regnskaber ved at korrigere primoværdierne. Sådanne korrektioner specificeres i landskassens regnskab i en forklarende note.

Resultat for 2009 i mio. kr.

Note	Budget	Regnskab	Afvigelse
Administration	556	559	-2
Familie	412	408	5
Sundhed	1.132	1.116	16
Uddannelse mv.	616	621	-5
Nettostyrede virksomheder	6	6	0
Erhverv, fiskeri, fangst og landbrug	122	119	3
Andre driftsudgifter	153	145	8
Driftsudgifter i alt	2.998	2.973	25
Familie	683	618	64
Uddannelse	205	200	5
Boligområdet	1	2	-1
Andre lovbundne udgifter	35	30	5
Lovbundne i alt	923	850	73
Administration	9	6	2
Kultur og uddannelse	275	277	-2
Erhverv, fiskeri, fangst og landbrug	204	188	16
1 Tilskud til kommuner m.v.	896	896	0
2 Servicekontrakter m.m.	260	260	0
Andre tilskud	603	600	3
Tilskud i alt	2.247	2.229	19
Familie og sundhed	54	54	0
Uddannelse m.v.	231	231	0
Offentlige arbejder mv.	266	266	0
Boligområdet	215	216	-1
Andre anlægsudgifter	50	42	8
Anlægsudgifter i alt	815	808	8
Aftalte indtægter	-3.799	-3.779	0
Direkte skatter	-848	-828	-20
Indirekte skatter	-782	-776	-6
Forrentning af investeret kapital	-256	-286	30
Afdrag på lån ydet af landskassen	-204	-178	-26
Andre indtægter	-89	-41	-47
Indtægter i alt	-5.979	-5.909	-69
Årets DAU-resultat	1.005	950	55

Noterne til resultat og status er anført i bilaget til regnskabet.

Status pr. 31.12.2009 i mio. kr.

Note		Primo	Udlån	Ultimo
	Bank- og kassebeholdninger	545		419
	Obligationer	1.548		900
3	Likvide- og fondsbeholdninger	2.093		1.320
4	Mellemværende med virksomheder	62		84
5	Udlån til virksomheder	1.248	381	1.629
6	Boligstøtteudlån	943	234	1.177
7	Øvrige udlån	159	58	217
8	Andre tilgodehavender	1.192		781
	Tilgodehavender	3.603		3.888
	Nettostyrede virksomheder	0		0
9	Aktier m.v.	2.690	203	2.893
	Investering i virksomheder	2.690		2.893
	Aktiver	8.387	203	8.101
4	Mellemværende med virksomheder	5		9
10	Kortfristet gæld	1.589		1.328
11	Langfristet gæld	0		0
	Gæld	1.594		1.337
12	Anlægs- og renoveringsfonden	880		925
	Andre passiver	880		925
13	Balancekonto	5.914		5.840
	Passiver	8.387		8.101

Noterne til resultat og status er anført i bilaget til regnskabet.

Resultat for de sidste 3 år i mio. kr.

	2007	2008	2009
Administration	478	523	559
Familie	362	375	408
Sundhed	967	1.054	1.116
Uddannelse mv.	552	580	621
Nettostyrede virksomheder	10	6	6
Erhverv, fiskeri, fangst og landbrug	119	104	119
Andre driftsudgifter	129	147	145
Driftsudgifter i alt	2.618	2.789	2.973
Familie	564	599	618
Uddannelse	162	175	200
Boligområdet	1	2	2
Andre lovbundne udgifter	33	35	30
Lovbundne i alt	760	811	850
Administration	16	17	6
Kultur og uddannelse	204	255	277
Erhverv, fiskeri, fangst og landbrug	166	181	188
Tilskud til kommuner m.v.	783	789	896
Servicekontrakter m.m.	294	279	260
Andre tilskud	53	68	600
Tilskud i alt	1.516	1.588	2.229
Familie og sundhed	38	45	54
Uddannelse m.v.	243	237	231
Offentlige arbejder mv.	420	350	266
Boligområdet	297	315	216
Andre anlægsudgifter	4	-17	42
Anlægsudgifter i alt	1.003	929	808
Aftalte indtægter	-3.555	-3.661	-3.799
Direkte skatter	-849	-876	-828
Indirekte skatter	-740	-792	-776
Forrentning af investeret kapital	-282	-241	-286
Afdrag på lån ydet af landskassen	-159	-179	-178
Andre indtægter	-45	-51	-41
Indtægter i alt	-5.631	-5.800	-5.909
Årets DAU-resultat	267	318	950

Eventualforpligtelser

Landskassen har pr. 31.12.2009 afgivet følgende kautioner og garantier:

Der er overfor Grønlandsbanken A/S, Sparbank Vest Grønland A/S og Vestnorden Fonden afgivet kautioner og garantier. Der er modtaget diverse pantsikkerheder fra låntagere for de ydede garantier. Grønlands Selvstyre har afgivet garantier for lån til landbaserede erhverv for i alt 55,2 mio. kr.

Der er overfor det tidligere Kongeriget Danmarks Fiskeribank nu Økonomistyrelsen i Danmark afgivet kautioner for lån til trawlvirksomheder på i alt 4,8 mio. kr. Overfor Grønlandsbanken er der afgivet garantier for lån på i alt 0,4 mio. kr. og overfor et grov-vareselskab garantier på 3,0 mio. kr.

Der er afgivet kaution for uddannelseslån ydet gennem pengeinstitutter på i alt 0,5 mio. kr. Til sikkerhed for uddannelseslån administreret af Grønlandsbanken A/S er der deponeret 58,7 mio. kr.

I Grønlandsbanken A/S er der stillet en pengeforsyningskredit på 45 mio. kr. til TELE Greenland A/S og KNI Pilersuisoq A/S. Dette beløb er anført i status under øvrige udlån. Herudover er der mulighed for, at der kan stilles yderligere 7 mio. kr., hvis der bliver behov herfor.

Der påhviler Selvstyret pensionsforpligtelser overfor tidligere langvarige medlemmer af Grønlands Landsråd, Landsting og landsstyre.

Selvstyret har meddelt visse af de 100 % ejede virksomheder trækningsret i landskassen. Maksimum for hver virksomhed fremgår af bilaget til regnskabet.

I servicekontrakten med Arctic Umiaq Line A/S var der indgået aftaler om afholdelse af tjenstemandsforpligtelsen overfor sejlene tjenstemænd. Denne forpligtelse er på ca. 47 mio. kr., hvoraf de 19,1 mio. kr. er bogført i regnskab 2006, de 10,3 mio. kr. i 2007 og de 10,2 mio. kr. i 2008.

Vedrørende de nettostyrede virksomheders indgåede forpligtelser, henvises der til de særskilt aflagte regnskaber.

Entreprenøren, der har opført vandkraftsværket i Qorlortorsuaq for Nukissiorfiit, har nedlagt påstand om betaling af ekstraomkostninger på ca. 220 mio. kr. Der startede en voldgiftssag herom i 2009. Voldgiftssagen forventes afsluttet i 2011.